دیوانی

دۆستێ هەمیشە چاوەڕوانمانە

کەریم دەشتی

شیعر

2002

* ناوی کتێب دۆستێ هەمیشە چاوەڕوانمانە 2002
* ناوی شاعیر : کەریم دەشتی – –1955 – هەولێر
* ژمارەی سپاردن: 944 ساڵی 2012 هەولێر
* چاپی یەکەم – دەزگای ئاراس 2004 هەولێر
* چاپی دووەم – مەڵبەندی گشتی یەکیەتی نووسەرانی کورد 2012 هەولێر
* ئیمێل karimdashti59@yahoo.com
* ژمارەی مۆبایل 07504512785
* وێنە شاعیر : هێلکاری هونەرمەند محمد اسماعیل
* مافی چاپ و بڵاوکردنەوەو کۆپی و وەرگێڕانی یا دووبارە بڵاوکردنەوەی بۆ هەموو کەسێکە، تەنها مەرجێ کەدەبێ رەچاو بکرێت ئەوەیە، نابێ دەسکاری بکرێت، دەنا دەخرێتە ژێر باری یاساییەوە.

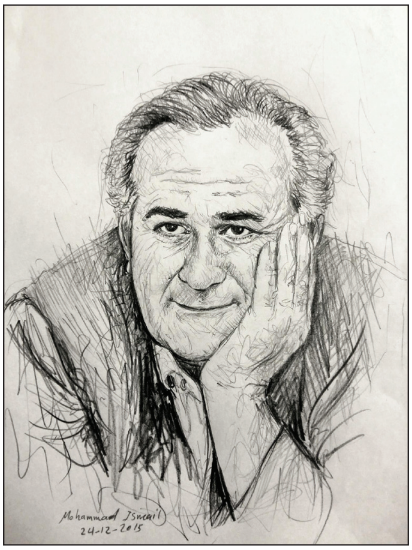
Mohammad Ismail
24-12-2015

گەمەی دژەکان

1

بەسەر تەختە شەترەنجەکەی لاتین دا
شێتانە گۆرانی دەچڕی
بێهوودە گەمەکانی خۆی دەکرد
گۆرانییەك بۆ مەرجانی خاك
یەکێك بۆ سەما
گەمەییێك بۆ درەخت و جوانی
یەکێك بۆ دەقێکی جاویدانی
هەموو سەربازەکانی تەیار کرد
سەربازێ بۆ دەرگای قەڵا
سەربازێ بۆ هێنانی ئاو
سەربازێ بۆ پەڕینەوە بەناو تێلدڕ
سەربازێ
سەربا
سەر

2

هەموو فیلەکانی خستە سەریەك

فیلێ بۆ تفاق و تۆفان

فیلێ بۆ گواستنەوەی شازادە

هەموو ئەسپەکانیشی زیندا

ئەسپێ بۆ حیلە و خرۆش

یەکێ بۆ تاودان

خۆشی بەسەر بیرە ئاوەکانی قەڵاوە

هاواری کرد

بەرەو مەیدان

بەڵام ئەژدیها هەر مایەوە

3

ئێستاش پێکەکانی خۆی هەڵدەدا
کشێ نەیتوانی تەخت و تاراجی وێران کات
ئەسپێ نەبوو بە کورژنێ پەلبەستی کات
فیلێ نەبوو بەکەڵبەی عاجی لوولی دات
بەتەنها سەربازەکان
بەسەر خانە سپی و ڕەشەکانەوە
لە خوێنی خۆیان دەگلان
ڕۆخانە دوورەکان
سوور دەبوون لە گەوهەری خوێن
یەکە یەکە دوا ئاوڕیان لە قەڵا دەدایەوە
ئاوڕێ بۆ گوڵە جوانەکانی سەربانی قەڵا
ئاوڕێ بۆ دەروازەی ڕماوی قەڵا
ئاوڕێ بۆ کچە جوانەکانی بەر پەنجەرەی قەڵا
قەڵاش دوای ڕمانی وەزیرە جوانەکەی
دوای سینەی کون کون بووی مەلیك
تەنها، تەنها هەر بەتەنهایی مایەوە

ئای دڵەکەم

1

ئەگەر ساتێ لە ناو لەپی دەستم دەبووی
هەتا دەمتوانی دەمکوشیت
تاکو دەبووی بە دڵەکەی مناڵیم و
ئازادم دەکردی لە خۆم

2

ئای کە ڕقم چەند لە خۆمە
کە زیندانی ئەبەدی تۆم

3

مەل بوون پڕاوپڕی باڵەکانیان
فڕینیان بۆ دەهێنام
کۆمەڵێ سەوسەنی ڕۆح بوون
بۆنی چیا و کێوی دووریان بۆ دەهێنام
ڕەفێ کتێبی خەمگین بوون
گەوهەری مانایان پێ دەبەخشیم

4

دەنگی دەف و دەفژەنی وان

هەڵدەڕژایە ناو ناخی من

ڕەنگی ئێوارەئاسایان، تێکەڵ بەڕەنگی من دەبوو

ڕەوێ نەیژەن دەتگوت پەرین

لە ئاسمانەوە هاتوونە، سەدایان کەونی دەگۆڕێ

مەستیی حوکمی دونیای دەکرد

5

وامدەزانی کەنیزە جوانەکانی باخچەی سەما

پارچەی مەرجانی شکاون

یا گەڵای زیوینی پاییز

بە سەر ئەرشی خوا ڕماون

6

تا دەهات تەم خەستتر دەبوو

بەفر بوو لە ناو شووشەی کەون

کۆمەڵێ تاووسی ڕێ بوون

وەك ئاگر

نەء وەکو شمشێری ئەردەڵان

لە ناو لەعلی ئەنگوستیلەکەی میدیاخان

وەك نالی دەبریسکانەوە

7

بەپەلە وەك تاوێ بارانێ لە ناکاو

چوومەوە ناو خەڵوەتی کتێب

یەکەم ئاگردانی من بوو لە ناو دڵی وشەکاندا

دوا چرە دووکەڵیان لێ هەڵدەسا

دوا ڕەوە مەلی مێژووی من بوو

تازە زمانی گریانیان لە گومانی هاملێت دەپژا

8

چوومەوە بەر ئاوێنە
بەهەناسەی سارد، بەدەنگێکی کز و ماتەم
گوتم خەمبار مەبە دڵەکەم
تیشکێ لە ئاوێنەی کتێب هەڵسا
کەون یەکپارچە بوو بە زیو
زیو هەمووی ئاگری گرت
وەکو ڕۆحی من توایەوە
بوو بەشمشێر، بوو بەئاگر

9

زەردەشت لە دەخمە هەڵساوە
ئاگردانی گەش کردەوە
یەکەم پێکی خۆی هەڵقوڕاند
مەلەکان هەمووی بوونەوە
دەفڕەن دەتگوت ئاڵەکۆکە
لە ژێر بەفر هەڵدەستەوە
کەنیزە جوانەکانی ڕۆح کەوتنە سەما
نەیژەن لە فیراق هاتەوە
هاوارم کرد هێی دڵەکەم
دەرگای زیندانم واڵایە
دڵ لە شەقەی باڵیدا فڕی

10

ئێستا تەنهاترین کەسم لەم زیندانە
دوا پێکی خۆم دەخۆمەوە
هاکا بەرەو دوا نیشتمان شۆڕ بوومەوە

ئەو ئاگرە داگیرسێنەوە مێرێ

هەمیشە لە باخە دوورەکانی دڵ ئاگرێ هەیە
ناهێڵێ جوانی بمانکوژێ
هەمیشە لە نێو خەرمانە شینەکانی دەنگ گڕێ هەیە
ناهێڵێ کپی وەك مەرگ هەڵمانمژێ
کە ئاگرەکانمان کز دەبێ، ئەوە خوێنمانە وشکەبێ
کە ئاگرەکانمان گەش دەبێ
ئەوە دڵمانە لە ناو ئەویندا دەپشکوێ
ئاگرەکە مەکوژێنەوە مێرێ
کێ ئەوەندەی ئێمە لە کڵپەی ئاگر دەگا
ئێمە بەو کڵپەوە ماوین
یەکەم جار باپیرە دوورەکانمان خۆیان پێ داڕشت
کە بەئێمە گەیشت نەوەیێکی پەرتەوازە بووین
یەکتریمان نەدەناسییەوە
ئاگر بوو هەندێکی وەك پەمۆ لە باکوورەوە هێناوە

هەندێکیشی لە باشوور
باڵێکی لە خۆرهەڵاتەوە هێنا
باڵێکیشی لە خۆرئاوا
ئێستا هەموو جەستەمان ئاگرە، ئاگر
کە دەست بەرز دەکەینەوە
هەموو کوورە ئاگرەکانی کەونار دەبینین
کە گۆرانی دەڵێین
هەموو پەرییەکانی میدیا سەما دەکەن
کە شین دەگێڕین
مردووەکان زیندوو دەبنەوە
وەرنەوە شەوقە جوانەکانی نەرگز
بۆ کەنارەکان بەرنەوە
وەلێ هاوارەکانم لەزمانم ڕەت نەدەبوون
وردە وردە جوانییەکان هەڵدەپڕووکان

کەون ڕەش هەڵدەگەڕا
ئاگرەکان دەکوژانەوە
بوون دەتوایەوە
دڵۆپ دڵۆپ وردوخاش دەبوو
ئەمە ئەفسانەی دوای نەمانی جوانییەکان بوو
ئەفسانەی دوای کوژانەوەی ئاگرە جوانەکان بوو

کتێبی خوڵقان

پەنجەرەی تاقبەرزی دڵی خۆم کردەوە
هەر دەڵێی لەو دیوی دونیایە
دونیایێ لە تەمی خوڵقان و شووشەی تەنایی
لە پڕووشەی غوربەت و تەنهایی
لەچرای شکاوی چاوی مار
فریشتەی جەستەی با وەك کچێ چل کەزی
کە باڵای لە ئاسمان تا زەوی درێژ بوو
شەو ئاسا هەڵدەخزی
وەك فەنەر، چل چرا و شەوبۆی نوور
وەك ئاسك، کراوە وەك تاووس
هەمایۆن و هەوری هومایی
بێ پەروا لە پەردە هاتەدەر فریشتەی خودایی
لە پەڕی مراوی و لە جەستەی ئاهودا
با بوو با هەڵیکرد، باران بوو دەباری

گزنگ بوو هەڵدەهات
شمشێر بوو بروسکەی هەڵدەچوو
نەغمە بوو ئەو ناوەی پڕ دەکرد
خەیاڵ و تارمایی
هەم خەون و ئاگایی تێکەڵبوون پێی گوتم
عومرێکی درێژە لەم تەلانە ڕکە وەستاوی
هەزاران هەزار جار بۆ خەرەندی مەرگ ڕماوی
بەڵکو جارێ پەنجەرەت کەیتەوە
منی بای هەڵوەدا بێمە ناو دڵتەوە
تا فێر بم چۆن چۆنی ئەوەندە پڕ مەیل و فراوانی
پێی وتم چەند ساڵە تۆ لە پشت
کێوی سپی کتێبان چی دەکەی؟
هەر ڕۆژە سەرت لە کتێبێ سپی بوو
هەر شەوە دڵت لە ئەوینێ تەڕ دەکەی
عومرێکی درێژە نووری ئەو یەقینە
لە ڕۆحت هەڵدەچێ؟ چی دەکەی ؟

مارکۆپۆلۆ

خەزنەیێ بوو لە ئاگر
سەبەتەییێك بوو لە سێوی ئارەزوو
بەسەر هەموو عاشقەکانی دەبەشیەوە
خۆی و دەفتەرێ
بەقەد ناو لەپی قەڵەمێ لە مەرەکەبی چینی
چاویلکەیێ لە شووشەی سەمەرقەند
بەسەر تابلۆکانەوە دادەگیرسا
کاتێ لە یەمەن هاتەوە بۆنی قاوەی لێ دەهات
لە دوورەوە سڵاوێکی کرد و شەبقەکەی نایەوە
باوەشێ ئارمووشی بەختەوەری لە ئامێز نابوو
سەرانسەری دونیا گەڕا

ئەو بەختەوەرییەی هەر تەواو نەبوو
نیشتمانی ئەو دۆڵێ بوو یا ئەشکەوتێ
یا دێرێکی کۆنینەی سەدەکانی ناوەڕاست
یا دەروازەی ڕماوی قەڵایێ
یا کتێبخانەیێکی دێرینی بابلییەکان
یا باڕێکی گەرمی هیندۆسەکان
مارکۆ هەمیشە وەك مەلێ
دەچۆوە سەر هەموو درەختێ
وەك خۆرێ دەچۆوە سەر هەموو سپێدان
وەك ڕەنگێ دەچۆوە سەر هەموو تابلۆکان
نهێنییەك بوو لە ناو قوتی ئاشکرایی
ئاشکراییەك بوو لە ناولەپی نهێنیدا

قاپێ مەحاڵ

دوای ئەو تۆفانە تووشەی
هەموومانی لە ڵم خنکان
دوای ئەو ڕەشەبایەی گوڵەکانی گەنجی بردین
بمگۆڕە ئەو دڵەم پڕ بووە لە یادەوەری تاڵ
یادەوەری شکست و مەینەتی
ورد و خاشبوونی ئێسقان
دڵێکی ترم پێ بەخشە لە گوڵ و ئاو بێ
شەوان خەون و چل چرا بێ
تا بتوانم بەرگەی ئەو زەمانە بگرم
نهێنییەکان بە دەست بگرم
بمگۆڕە ئەی جوانترین تابۆ بمگۆڕە
چاوێکی ترم پێ بەخشە
تا قووڵاییەکان ببینم

دەستێکی ترم پێ بەخشە
تا گوڵێکی دیکە بچنم
چاوێ تەنها جوانی ببینێ
دەستێ تەنها بۆ تەوقە بێ
قاچێ تەنیا بۆ سەفەر بێ

زەمزەمە

بەستەیەك ژەهر بوو دەیچڕی
مسۆگەر دەیزانی بۆ مەرگە
کەوتە سەر زەمین و لەت لەت بوو
دونیا پڕ بوو لەترووسکەی لەشکرو
بروسکەی شمشێران
هەر سوار بوون لە تۆزی شەڕی تووش
خلّتانی خوێن دەبوون
تەرم بوون گەردنیان وەك کوانووی
زستانی قەیسەریان سوور دەچوون
مەولانا هێند بە کۆڵ دەگریا
ئەو ناوە پڕببوو لە کۆتر
مێژووی خۆم دەبینی وەك زۆرانبازێکی
هەموو لەش بریندار

ئاوێنە

ئاوێنەییێك بۆ تۆ
تا قووڵایی جوانییەکانی خۆت ببینی
پەڵە بارانێ بۆ خاك
تا بۆن و بەرامەی نەمری بدا بە ئێمە
ئاوێنەییێك بۆ من
تا لە تەمتوومانی گیانم وەك مانگت ببینم
کانیێ لەگەوهەر تا تریفەڕێژمان کات
گوتم دەشتی پەنجا ساڵ کەم نییە
تۆ لە بەردەم دڵۆپەی شیعردا وەستاوی
پەنجا ساڵ کەم نییە
تۆ بەدوای ئاگرێ دەگەڕێی

نە تیشکی دیارە و نە سووتووی جێماوی
هەمیشە عەودالی ئەو ئاسکەی ڕادەکا و ڕادەکا
تا تێکەڵی سەوزەگیای شاخ دەبێ و وندەبێ
بۆ ئەبەد بەدوایدا گڕ دەگری
هەمیشە بۆ دەنگێ گوێ دەگری
نازانی لە کوێوە هاتووە و چی دەڵێ
پەنجا ساڵ کەم نییە
تۆ هەموو ئاوێنە جوانەکانی ڕۆحت بەشییەوە
ئەوێستاش بێ ئاوێنە ماوی
ئەو دەنگە هاواری سێوێ بوو لە دەستی کچێکا
بێ دەنگی هێشوێ ترێ بوو
بەسەر پەلکی گەشتی مێوێکا
تۆ کێی ئا تۆ کێی؟

ئەمەیان دەنگێ بوو وەك گلە و گازاندە
کە پرس لە باخی نەی دەکا
قسەی ئەو نەخشی سەر بەردان بوو
تەونە جوانەکانی کاشان بوو
من هێندە سەیری ئاوێنەم کرد
تا لە ئاوێنەدا ئاسێ بووم
ئیدی بۆ ئەبەد نەمتوانی
لە ناو جیوەی ئاوێنە قوتار بم
ئێستاکە من خەمگینترین ڕوخساری سەر زەویم

ورتە ورت

ئەسپەکەم تاپۆی بوون و مانم ڕێکەوە
ئەم هەورە تووڕەیە ڕێیداوە
تاسەیێ دەروونم دەسمێ
ئاگری چیایان لە پێدەشتی دڵم بەردەدا
دڵیشت بۆ هەوای کوێستانان
هەناسەی ئاگرین سەردەدا
ئەو ڕۆژە بەفر بوو
سواریش ئەسپیان بەستەوە
دەچووم و ئەسپی خۆم تاو دەدا
پێم دەگوت ماڵەکەم ڕێکەوە
پێم دەگوت ئەسپەکەم لە بیرتە
بەسەر پشتی تۆوە گەردەنم ماچ دەکردی

کریڤ و سامانم لە بیرتە
سەفەرمان ئەودیوی چیا بوو
زریانیش تا دەهات دایدەکرد
ئەسپەکەم زیندەگیم
کریڤ و عاشق و بنەچە و باوانم
سەری خۆم داوەتە پڕووشە و
دەزانم دوو مێوانی تەنهای زریانین
سەیر کە دڵۆپی فرمێسکی چەند وردە؟
ئەسپەکەم باوکەکەم ڕێکەوە

تاووس

1

تاووسخان قەفتەی خەنجەری
شیرڕێژکراوی مەبەست بوو
لە ژەهری دڵێکا خەم ئامێز و مەست بوو
لە هەوری گومانا پەرچەمی دادێنا
لە ئاوێنەی بارانا
سینە و مەمکی سرکی خۆی دەشووشت
لە چرای شەبەنگی ئێواران خۆی دەکوشت

2

تاووسخان
لە قووڵایی کانی پەیکەرم بۆ کردی
پەنجەرەم لە مینای یۆنانا ساز کردی
ئوڤیلیام بەگەڵای سەوزی ژێر ئاوانم چواندی
ئەوەتا ترازاین پێکەوەش هەر بەندین

3

تاووسخان

پەریستان خەونێکی بچووکە بێ دەرگا و پەنجەرە
نە دەریا دەروونی دەسمێ و نە تاقی بەرز و دوور
نە لوتکەی دیارە و نە تەمی سەر باڵای کۆساران
زەویشی بێ بەشە لە عەتری خەمکوژی دوای باران
ئەوەتا سەبەتەی گوڵفرۆشەکانیش
لە بەردەم کڵێسا نوقمی تەمتوومانن
لە شەبەنگی چاوی زێدی تۆ
گیرۆدەی دووپشکی گومانن

5

شەو ڕابرد بەیانی هاتمەوە
وامزانی مەلی بەربارانم
دەرزی لەش ترازا خەونێکی سەد ساڵ بوو
هاتمەوە سروشتی جارانم

مەیلێکی درەنگ وەخت

ئەوین پێویستی بە تازە بوونەوە هەیە
ئەو دەنگە هی هەنارێ بوو
بەدیار شەونمەوە شەقی برد
هی تەوارێ بوو لەسەر فەرشی بەفرێکا
پەڕووپۆ دەبوو
تۆ تەوتەمێکی لە شووشە
ناتوانم بتکوشمە باوەش
دەترسم وردوخاش ببیت
خەونێکی نادیاری ناتوانم تەفسیرت بکەم
دەترسم ئاشکرا ببی

چۆن چەپکەنەت کەم ئەی با
بای ئەزەل و جاویدانی؟
تاوێ هەڵمگرە و پەرش و بڵاوی دونیام بکە
وەك چۆن گۆڵ گۆڵ بۆنی نەرگزەکان
هەڵدەگریت و بە سەر دونیای دەبەشییەوە
وەك چۆن نهێنی عاشقان، جانتا جانتا
هەڵدەگریت و دەیکەی بە کتێبی گۆرانی
تاوێك هەڵمگرە ئەی با بای ئەزەل و جاویدانی
تۆی بەتەنها تۆی کە بتوانی ڕزگارم کەیت
هەر تۆی تەنها کە بتوانی
لە وەڕەسی حەشارم دەی
تۆزێ لە سووڕانەوەی ئەبەدیم بەدەوری قەڵا
رزگارم کەی

قەڵا من لە تۆ وەڕەس نیم
من کەڤنارترین عاشقی تۆم
بەڵام ئەوین پێویستی بەتازەبوونەوە هەیە
قسەکردن لەگەڵ با تۆزێ ئەفسانەی پێدەوێ
بەیەکەوە ژیان نەفەسێکی تری داوایە
ماسی پێویستی بە ئاو گۆڕین هەیە
مرۆڤیش تا دەمرێ مەیلی هەواگۆڕی دەکا
من قسەم لەگەڵ بەهێ کردووە
مۆڵەت لە درەخت وەرگرێ
قسەم داوە بەڕووبار
شەپۆلەکانیم پێببەخشێ
ئەی با ڕێگاکانم دوورن دوور
دەچنەوە ناو گەڕەکەکانی مێژوو

دۆستێ هەمیشە چاوەڕوانمانە

بەو دڵۆپە برۆنزییانەی لە زمانییەوە هەڵدەڕژان
من نوقمی ناو ئەبەد دەبووم
بەو عەترە جاویدانییەی لە دیدگای ئەودا دەپژان
بۆ تا هەتا نوقمی خەزەڵی درەنگ وەخت دەبووم
هەست دەکەم نوورێکم لە تەوق و ئەشقبەند
چەهچەیەکم لە خڕخاڵی نەمری و
لە شەوقی بازووبەند
وەك هەنارێ لە لقێ داگیرسێ و
دنیا سوور سوور هەڵگەڕێنێ
بانگم دەکا، ئەو بانگە شمشێرێکە لە شیر
شیرێکە لە شا، شاییێکە لە شێر و شەونم

دڵۆپ دڵۆپ دەڕژێتە سەر ڕۆحی شکاوم
دڵنیام هەرگیز نایبینم
ئەو کاتە نەبێ کە چاوانم کز بووە و
سەریشم پڕووشەی بەفر
هانا بۆ کێ بەرم ئەیدۆست
ئەی دەنگی شکاو، عومری بە سەرچوو
ڕەونەقی ئاقیقی خوێنین
تەمی بە ناو لوتکە ڕژاو، باڵ شکستە
شەونمی سەر پەلکی برین
خەمی بەناو دڵان پژاو، داڵی کەمین
تەوتەمی پەرستگای ڕماو
من لە پانتایی بادا ڕاکشاوم هاوار دەکەم

ئەی با ئەی با ئەی با بوەستە
ئەوە چ خەندەیەکە ئێمە لە ناویا دەگرین؟
ئەوە چ گریەیەکە ئێمە لە ناویا دەخەنین؟
بە حەسرەتەوە بانگم دەکا
بانگێ لە بەشینەوەی کوڵیکی سێو دەچێ
شکا شکا دڵنیام لە ورد و خاشبوونی
ڕما ڕما دڵنیام لە وێران بوونی
وەری وەری دڵنیام لە زەرد هەڵگەڕانی
دەرگا بوو بۆ ئەبەد داخرا
درزێ بوو لە ڕۆحم
تا پای مەرگ بەو درزە دەناڵم
سەما بوو، سەما بوو، قەفقاسی
مناڵی لێ سەندم

ئەفسووس دڵەکەم

وەك کتێبێکی کۆنینە
کەسێ نەبوو تاقە جارێ بتکاتەوە
کە لاپەڕەکانت پڕن لە گەوهەر و حیکمەت
ئەفسووس جارێ نەبوو پێم بڵێی
چۆن ئەم هەموو تەنهاییەت لەم تاریکستانە بەسەربرد
کە سپێدەیێك بەیانی باشی لێنەکردی
پەنجەرەیەك بۆنی نانی گەرمی بۆ نەهێنای
کەسێ نەبوو دڵی خۆیت بۆ بکاتەوە
پۆستەچیێ نەهات نامەیێکی تۆ بهێنێ
چۆن دیەکانت کوێر نەبوون کە کۆترێ لە بانێژەوە
کاسەیێ گمەی خۆشی بۆ نەڕژتی

ڕیشۆڵەیێ بەسەرتا ڕانەبرد
کەسێ خەونێکی بۆ لێك نەدایتەوە
ئەی تەنهاترین عاشق
چۆن نەسووتای لە تەنهایی
کە شنەییێك نەبوو بۆنی چیات بۆ بهێنێ
کچێ نەبوو تەونێکت بۆ بنەخشێنێ
چۆن شەوقی ئەو هەموو فرمێسکەت چەپك کرد
کە نەرگزێ قژی خۆی بۆ نەکردیەوە
وەی درێغا جارێ نەبوو پێم بڵێی
ئەی کێویترین عاشق
چۆن جێی ئەو هەموو ئازارەت
لە ناو دڵی خۆت کردەوە
کە بەقەد تیلمە گۆزەییێکی شکاوە
قەترەیێ مەی خوشی نەکرد؟؟

دوور و دێرینترین هاوار

تۆ ئەی تۆ، ئەی شیرینترین ئەفسووس
کە نە سنوورێکت هەیە و نە نەبوونێ
تۆ ئەی تۆ، ئەی ئەفسانەترین ئەفسوون
کە نە سیماییێکت هەیە و نە هەبوونێ
تۆ هاوارێکی دوور و دێرینی
لە نادیارترین تەونی دەروونمەوە هەڵدەستێ
ئەشق تەنها بەجەشتەی ئازارەوە مانای هەیە
هەر ئەوەندەشی دەتوانێ دونیا بگۆڕێ
تۆ هەر ئەوەندە دەتوانی لە ناو سینەم
حوکمڕانێتی بکەی هەتا دووری
دوورەکان ئاواتخواستەی مرۆڤن

تۆ هەر ئەوەندە دەتوانی
کوانووی جوانی ناو دڵم بیت هەتا ونی
هەموو شتە ونەکان ئارەزوویستەی مرۆڤن
شێتانە چوومەتە پاڵ ئەو کێوانە
لەگەڵ ئارەزووم پەیڤیوم
مەستانە چوومەتە سەر کەنارەکان و
لەگەڵ شەپۆلان خەملیوم
تۆ ئەی منێکی دوور
دوورتر لە سنووری خەیاڵ
من ئەی تۆییێکی نزیك
نزیکتر لە خورپەی مەحاڵ.

ئێوارەی کۆترێ لە نووسینەوەی فڕیندا
فڕینێ لە ژێر باران
فڕینێ لەبەر ساماڵ
فڕینێ لەسەر بەفر
فڕینێ لە ژێر گوللە
فڕینێ بەسەر سەری منداڵێکەوە بۆ تەقڵە
فڕینێ لە ناو سەبەتەی شامینۆك فرۆش
فڕینێ لە دوای دەربازبوون لە گەراجی کۆتر
دوا فڕینیش لە ناو قەفەزی کچە بچکۆلانەکەی پاشا
درەختەکانیش بەڕووتی باوەشیان بۆ دەکردمەوە

کراسە تەنکەکانی خۆیان
بەئەمانەت لە لای با دانابوو
باش بێ پەروا هەر لەبەر خاتری جوانییەکان
دەستی بەسەفەرە درێژەکانی خۆی دەکردەوە
هەر کراسێکی دەدا بەمەلێك و
ناونیشانی درەختەکەشی بۆ دەنووسی
هەر سوخمەیێکی دەدا بەعاشقێ و
باسی ڕەنگی پرچیشی بۆ دەکرد
هەر ستیانێکیشی دەدا بەڕووبارێك و
تەمەنیشی بۆ دەنووسی
ئەوە بوو باران باری منیش غەرقی تەنهایی بووم
ئای چەند تەنها بووم
تەنهاتر لە باخچە بێ کۆترەکان
منیش چوومەوە ناو
قودداسە خەمگینەکانی خۆمەوە

مەرگی بخوور

1

گریانێ بوو، گریانێ دوور
گاڤی گلەیی و گازاندە و گەرم وگوڕی ئازارێ بوو
رائی ڕەو و ڕازی ڕەوەزێ بوو
یائی یاس و یەك و یار و یاوەرێ بوو
نونی نەوا و نەست و نان و نەناسێ بوو
یائی بەور و بۆن و بەرامەی بابان بوو
ویزە و وێرانی وارێ بوو
گریانێ بوو، گریانێ دوور
گریانی کۆتایی بخوور

2

کە بۆن و بەرامەت دەڕژێ
ئەی گوڵ، تازە بۆت کۆناکرێتەوە
کە ساماڵ دونیا لە زیو وەردەدا
ئەی ئاسمان تازە بۆ لات نایەتەوە
کە تێکەڵی جلوەی ئەبەدی گیا دەبی
تازە نابیەوە مرۆڤەکەی جاری جاران

3

دەنگێ لە ئاسمان هەڵوەری
ئەم کەونە سپی هەڵگەڕا
دەشت و دەر پڕ بوون لە ئاو
چیا لە ڕەنگان نوقم بوو
ڕەز هەموو بوونە مەیخانە
چاو پڕ بوو لە حۆری و پەری
پیر هەموو جحێڵ بوونەوە
شەو نەما، بوو بە چل چرا
هەموو پێکەوە تێکەڵ بووین
لە سیما و لە نەخشی ڕەها

4

تۆ ئەی پیر پیری ناو بەفر و تەمتوومان
پێی تۆ لەسەر لێوی گۆڕە
یای تۆ کفنێکی سپییە
ڕای تۆ مەرگی ئەبەدیە
ئەی پیر وەرە جامێ هەڵقوڕێنە
مەستی بەهەشتی ئەزەلییە
گوناهت دەکا بەپەپوولە و
بۆ یەکجاری دارستانی ڕۆحت چۆڵ دەکەن
دەبی بە هاودەمی جوانی
ئەی پیر تۆ ئەی ئەزەل و جاویدانی

5

له کوێ هاتبوو ئەو شەوقە
گەدا بووم کردمییە شالیر
ڕەندی مەیخانە و ساقی بووم
ئێستا بوزاییێکم پیر
دێ بووم و منی کردە شار
شار بووم و کردمییە وڵات
وڵات بووم، بووم بەکیشوەر
کیشوەر بووم کردمییە دونیا
دونیا بووم کردمی بە کەون
کەون بووم کردمییە سەدا
ئێستا حوکمی گەردوون دەکەم
له کوێ هاتبوو ئەو شەوقە
عاقیبەت منی کردە گیا

6

کچێك لە دوورترین شوێنی دونیا
لە سێبەری تاوێرە بەردێ
بەدیار ڕەوە پۆڕێکی سەرما
بەتەك ڕووبارێکی خەمگین
نزیك درەختێکی ڕووتەڵە
لە ناو کۆشێ گەڵای ڕژاو
بەسەر شەپۆلێ لە حەسرەت
بەمشتێ فرمێسکی ئاقیقی
بەجلێکی ڕەش و دڵێکی سپی
بەخەونی گەڕانەوەی عاشق
بەجیازێکی سادە
کە بریتییە لە ئاوێنەیێکی بەرباخەڵ و
شووشەیێ عەتر
وەستاوە سەیری دوور دەکا
بەڵکو یەکێ" ئاخ بۆ یەکێ چەشنی زۆربا
یا شێتێ عاشق و شەیدا
یا تەمێ گەرم گەرم وەك شنەبا
دەستی بگرێ و سواری ئەسپە شێکەی خۆی بکا
بۆ تا ئەبەد لە کچێنی و مەراقی ئەو ڕزگاری کا

7

مەستیم وەك عەشق وایە

یا ڕووی لە زینی شامە

یاخود ڕووی لە خودایە

خوا پارچێکە لە زین و

زین پارچێ لەخودایە

لە میانی من و زیندا

من شەڵاڵی مەحاڵم، توانەوەم لەودایە

8

تەم بوو هات لە دوورەوە
وەك پیاوێکی نوورانی
ڕیشی لە زەوی دەخشا
کاتێ کە دونیای داگرت
مەمك پڕ شیربوونەوە
چرا هەموو داگیرسان
شەهید بەکراسی خوێنین
هەمووی زیندووبوونەوە
کاتێ کە تەم ڕەویەوە
خوا لە ناویا بەدیار کەوت
بەدەستی پڕ لە بازی
بەکەمەند و بە ڕازی
ئێمەی بۆ خۆی بردەوە

9

جارێك نەبوو پێكەوە ئەو پیر و من مورید بم
جارێك نەبوو پێكەوە ئەو لوتكە و من بنار بم
كاتێ كە ئەو دەبووە پیر
لە توانەوەم لە ئەودا هیچ وجودم نەدەما
كاتێ دەبووە موریدم
پیریم لەودا نەدەما
كاتێ كە بنار بووایە
لوتكەم غەرقی نوور دەبوو
كاتێكیش ئەو لوتكە بوو
بنار پڕ بخور دەبوو
مەدەدی پیری بوخارا
كاتێك كە دەتوێینەوە لە نێو یەك قەترە مەیدا
بۆ ئەو لوتكە و بنارە

10

من بەندەم و ئەو ڕەها
من ڕەهام و ئەو بەندە
کێشەییێکی ئاڵۆزە
بریا بە بریاداران
ئەو هەر لێرانە بووایە
دەمێك من لە دڵیابام
دەمێك ئەو لە دڵ بووایە
دەمێك من بوومایە خوا
دەمێك ئەو خودا بووایە
ئێمە یەك چرا و تیشکین
جارێ ئەو فەیزی نوورە
جارێ من فەیزی نوورم
هێندە لەوم ڕوانیوە تا بینای هەڵمژیوم
ئێستا ئێمە یەك دەورەین
لە سووڕانەوەی کەونا
یەك ئەشق و یەك ڕوخسارین
یەك بوون و یەك پرسیارین

11

سەرەتا هەورێکی سپی بوو
لە سینەی ساماڵێکی زیویین
بایێ هات ڕایماڵی
چی نهێنی هەبوو لەبەریا دایماڵی
ئێستێکەش دڵۆپەی بارانی
لە شوێنێ هەڵناکا
دەیەوێ پیریی خۆی جێهێڵێ و
بچتەوە ئاسمانی جارانی

12

سەرەتا پەڕی نەرمی زمان
شەکر بوو ئەیشکان
هەنگوین بوو بەڕووتا ئەیپژان
زمان بوو گۆرانی و بالۆرەی دەچڕی
ئەوێستاش زمانە
بەگیزانی قسەی ژەهراوی
کەمەران لەت دەکا و گەردنان دەدڕی

13

سەرەتا دڵ هەوێنی خورپە و

هەڵگری خەمان بوو

لە میانی من و تۆ دڵ ئاوێنەی دڵ بوو

ئەوێستاش ئەو دڵە جاڕسی ژەهری بەردەبانە

بۆ تاوێ تروسکە نابینێ و هەر مەکۆی خەمانە

14

سەرەتا زریکەی چەمان بوو

یا پشکۆی نێو گەرووی کەمان بوو

وەلێ ئێستا ژەهری دەبانە

پەنجەران لە سینەی ئاسکان وا دەکا

چیایان لە تەمی لوتکە دەورووژێنێ

دەرەنجام هاواران لە لێوی زۆر ناسك دەسێنێ

15

سەرەتا هەر دەست بوو سۆی سارێژ دەکردن
هەر زەبری پەنجە بوو بەدکار پێی دەمردن
سەرەتا هەر دەست بوو کە پرچی کیژانی
لوولدەکرد
سەرەتا هەر دەست بوو
بۆ مناڵی بێشکە درەختی نیایی
ئێستێکەش هەر دەستە
دەچێتە بینەقاقای گەرمی چیایی
یا دەکرێتە پردی کۆدێتا و ڕیایی

16

سەرەتا هەر گەردن ڕووگەی شیعر و
مەزاری دڵان بوو
هی خەناوکەی دیاری و ڕیسەگیای بۆندار بوو
یا ترێ خورابا لە گەردن دیار بوو
ئێستێکەش بۆ تیری شمشێری زەمانە
گەردەنە کە بۆتە نیشانە

17

سەرەتا شەپۆل بوو

پەڕیە سەر کەناری ئەم هەرد و کێوانە

کەڤر بوو بروسکێ لەتی کرد

لە قژی چەمێکا داگیرسا

بوویێکە ژێی تەنبور

لە پەنجەی زۆربادا داییسا

18

سەرەتا بریقەی ڕوومەت بوو

ڕووناهی دەدایە ئەم کەونە

سەرەتا هێلانەی مراز بوو

مرازێ ئێستێکەش هەر خەونە

زەمانە نێچیری تەوێڵی دۆزیەوە و

خەرەندی هەڵکەنی

19

سەرەتا چاو تەنها جوانی بوو دەیبینی
بە نیگا نەرگزی دامێنی ئاو دەدا
سەرەتا چاو تەنها بۆ تولاز و شۆخان دەترووکا
وەلێ ئێستا ڕەشی ئەو چاوە
هەر دەڵێی بۆ گریان خوڵقاوە